TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2025 m. gruodžio 4 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimas – Direktyva 2001/29/EB – 2–4 straipsniai – Atgaminimo teisė – Sąvoka „kūrinys“ – Taikomosios dailės kūriniams pagal autorių teisę taikoma apsauga – Taikomosios dailės objekto originalumo vertinimas – Sąvoka „laisvas ir kūrybiškas pasirinkimas“ – Šio pasirinkimo vertinimo kriterijai – Išimtinių teisių pažeidimo vertinimas“

Sujungtose bylose C-580/23 ir C-795/23

dėl *Svea hovrätt, Patent- och marknadsöverdomstolen* (Stokholmo intelektinės nuosavybės ir komercinių bylų apeliacinis teismas, Švedija) 2023 m. rugsėjo 20 d. nutartimi (C-580/23) ir *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas, Vokietija) 2023 m. gruodžio 21 d. nutartimi (C-795/23), kurias Teisingumo Teismas gavo atitinkamai 2023 m. rugsėjo 21 d. ir 2023 m. gruodžio 21 d., pagal SESV 267 straipsnį pateiktų dviejų prašymų priimti prejudicinį sprendimą bylose

Mio AB,

Mio e-handel AB,

Mio Försäljning AB

prieš

Galleri Mikael & Thomas Asplund Aktiebolag (C-580/23)

ir

USM U. Schärer Söhne AG

prieš

konektra GmbH,

LN (C-795/23)

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

* Proceso kalbos: vokiečių ir švedų.

kurį sudaro kolegijos pirmininkas F. Biltgen, pirmosios kolegijos teisėjo pareigas einantis Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotojas T. von Danwitz, teisėjai I. Ziemele (pranešėja), A. Kumin, ir S. Gervasoni,

generalinis advokatas M. Szpunar,

posėdžio sekretorė C. Strömholm, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2025 m. sausio 30 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– *Mio AB, Mio e-handel AB* ir *Mio Försäljning AB*, atstovaujamų *advokater* Å. Hellstadius, M. Johansson ir R. Wessman,

– *konektra GmbH* ir LN, atstovaujamų *Rechtsanwälte* R. Hirsch ir N. Tretter,

– *Galleri Mikael & Thomas Asplund Aktiebolag*, atstovaujamos *advokater* M. Bruder ir H. Wistam,

– *USM U. Schärer Söhne AG*, atstovaujamos *Rechtsanwälte* E. Keller ir V. Zipperich,

– Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos R. Bénard ir E. Timmermans,

– Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos M. K. Bulterman ir J. M. Hoogveld,

– Europos Komisijos, atstovaujamos C. Faroghi, J. Samnadda ir G. von Rintelen,

susipažinęs su 2025 m. gegužės 8 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Abu prašymai priimti prejudicinį sprendimą pateikti dėl 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo (OL L 167, 2001, p. 10; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 230) 2–4 straipsnių išaiškinimo.

2 Šie prašymai pateikti nagrinėjant du ginčus, kurių pirmasis kilo tarp, pirma, pagal Švedijos teisę įsteigtų bendrovių *Mio AB*, *Mio e-handel AB* ir *Mio Försäljning Ab*, (toliau – *Mio*) ir, antra, pagal Švedijos teisę įsteigtos bendrovės *Galleri Mikael & Thomas Asplund Aktiebolag* (toliau – *Asplund*) (C-580/23), o antrasis – tarp, pirma, pagal Šveicarijos teisę įsteigtos bendrovės *USM U. Schärer Söhne AG* (toliau USM) ir, antra, pagal Vokietijos teisę įsteigtos bendrovės *konektra GmbH* ir jos vadovo LN (toliau – *Konektra*) (C-795/23) dėl autorių teisių tariamų pažeidimų.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Direktyva 2001/29

3 Direktyvos 2001/29 4, 9, 10 ir 60 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

„(4) Suderinta teisinė autorių teisių ir gretutinių teisių sistema, padidindama teisinį aiškumą [saugumą] ir nustatydama aukštą intelektinės nuosavybės apsaugos lygį, skatins esmines investicijas į kūrybingumą ir novatoriškumą, įskaitant tinklų infrastruktūrą, ir savo ruožtu padės Europos pramonės augimui ir padidėjusiam konkurencingumui tiek turinio rengimo, tiek informacinės technologijos srityje, ir apskritai įvairiose pramonės ir kultūros srityse. Tai užtikrins užimtumą ir skatins kurti naujas darbo vietas.

<…>

(9) Kiekvienas autorių teisių ir gretutinių teisių derinimas turi būti grindžiamas aukšto lygio apsauga, nes tokios teisės yra labai svarbios intelektinei kūrybai. Jų apsauga padeda užtikrinti kūrybingumo palaikymą ir plėtojimą autorių, atlikėjų, prodiuserių, vartotojų, kultūros, pramonės ir apskritai visuomenės labui. Dėl to intelektinė nuosavybė yra pripažinta sudedamąja nuosavybės dalimi.

(10) Kad autoriai ar atlikėjai galėtų tęsti savo kūrybinį ir meninį darbą, už savo darbo naudojimą jie turi gauti teisingą atlyginimą; jį turi gauti ir prodiuseriai, kad galėtų finansuoti šį darbą. Investicijos, kurių reikia tokiems produktams, kaip fonogramos, filmai ar daugialypės terpės kūriniai sukurti ir užsakomosioms paslaugoms („on-demand“) tiekti, yra didelės. Tinkama teisinė intelektinės nuosavybės teisių apsauga yra būtina, kad būtų galima garantuoti galimybes gauti tokį atlyginimą ir patenkinamą investicijų grąžą.

<…>

(60) Pagal šią direktyvą teikiama apsauga neturėtų pažeisti valstybių narių ar Bendrijos teisės nuostatų kitose srityse, tokiose kaip pramoninė nuosavybė, duomenų apsauga, sąlyginė prieiga, prieiga prie viešųjų dokumentų ir masinės informacijos priemonių naudojimo chronologijos taisyklė, kurios gali turėti poveikio autorių ar gretutinių teisių apsaugai.“

4 Šios direktyvos 2 straipsnyje „Atgaminimo teisė“ nustatyta:

„Valstybės narės nustato išimtinę teisę leisti arba uždrausti tiesiogiai ar netiesiogiai, laikinai ar nuolat bet kuriuo būdu ir bet kuria forma atgaminti visą arba iš dalies:

a) autoriams – savo kūrinius;

b) atlikėjams – savo atlikimo įrašus;

c) fonogramų gamintojams – savo fonogramas;

d) filmų pirmojo įrašo gamintojams – jų filmų originalus ir kopijas;

e) transliuojančiosioms organizacijoms – savo transliacijų įrašus nepaisant to, ar tos transliacijos perduotos laidais ar eteriu, įskaitant kabelinį ar palydovinį perdavimą.“

5 Šios direktyvos 3 straipsnyje „Teisė viešai paskelbti kūrinius ir teisė kitus objektus padaryti viešai prieinamus“ numatyta:

„1. Valstybės narės nustato autoriams išimtinę teisę leisti arba uždrausti bet kokį savo kūrinių viešą skelbimą laidais ar bevielėmis ryšio priemonėmis, įskaitant savo kūrinių padarymą viešai prieinamais tokiu būdu, kad visuomenės nariai galėtų juos pasiekti individualiai pasirinktoje vietoje ir pasirinktu laiku.

2. Valstybės narės nustato išimtinę teisę leisti arba uždrausti padaryti viešai prieinamus laidais ar bevielėmis ryšio priemonėmis tokiu būdu, kad visuomenės nariai galėtų juos pasiekti individualiai pasirinktoje vietoje ir pasirinktu laiku:

a) atlikėjams – savo atlikimo įrašus;

b) fonogramų gamintojams – savo fonogramas;

c) filmų pirmojo įrašo gamintojams – jų filmų originalus ir kopijas;

d) transliuojančiosioms organizacijoms – savo transliacijų įrašus nepaisant to, ar tos transliacijos perduotos laidais ar eteriu, įskaitant kabelinį ar palydovinį perdavimą.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytos teisės nebus išnaudotos jokiu šiame straipsnyje nustatytu viešo paskelbimo ar padarymo viešai prieinam[o] veiksmu.“

6 Šios direktyvos 4 straipsnyje „Platinimo teisė“ nustatyta:

„1. Valstybės narės nustato autoriams išimtinę teisę leisti arba uždrausti bet kokį viešą jų kūrinių originalo ar jo kopijų platinimą parduodant ar kitais būdais.

2. Kūrinio originalo ar kopijų platinimo teisė nėra laikoma išnaudota Bendrijoje, išskyrus tuos atvejus, kai teisių turėtojas Bendrijoje pirmą kartą tą objektą parduoda ar kitaip perleidžia jo nuosavybę arba tai daroma jo sutikimu.“

7 Direktyvos 2001/29 5 straipsnyje „Išimtys ir apribojimai“ numatyta:

„1. 2 straipsnyje minėtiems laikiniems atgaminimo veiksmams, kurie yra trumpalaikiai arba atsitiktiniai ir kartu – būtina bei svarbi technologinio proceso dalis, kurių vienintelis tikslas yra sudaryti sąlygas:

a) tarpininkui perduoti tinkle tretiesiems asmenims arba

b) teisėtai naudoti

kūrinį ar kitą objektą ir kurie atskirai nėra ekonominiu atžvilgiu svarbūs, 2 straipsnyje nustatytos atgaminimo teisės netaikomos.

<…>

5. Šio straipsnio 1, 2, 3 ir 4 dalyse nustatytos išimtys ir apribojimai taikomi tik tam tikrais specialiais atvejais, kurie neprieštarauja įprastiniam kūrinio ar kito objekto naudojimui ir nepagrįstai nepažeidžia teisėtų teisių turėtojų interesų.“

8 Šios direktyvos 9 straipsnyje „Tęstinis kitų teisinių nuostatų taikymas“ numatyta, kad ši direktyva nepažeidžia kitas sritis reglamentuojančių nuostatų.

Direktyva 98/71/EB

9 1998 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 98/71/EB dėl teisinės dizaino apsaugos (OL L 289, 1998, p. 28; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 21 t., p. 120) 8 konstatuojamojoje dalyje nurodyta:

„[K]kadangi, kol nesuderinti autorių teises reglamentuojantys teisės aktai, svarbu nustatyti apsaugos kaupimo principą remiantis specifine registruoto dizaino apsaugos teise ir autorių teise, valstybėms narėms paliekant laisvę nustatyti autorių teis[ės] [teikiamos] apsaugos mastą ir sąlygas, pagal kurias tokia apsauga teikiama.“

10 Šios direktyvos 17 straipsnyje „Ryšys su autori[ų] teise“ numatyta:

„Teisės į dizainą saugomas dizainas, registruotas kurioje nors valstybėje narėje ar jos atžvilgiu pagal šią direktyvą, taip pat turi teisę į apsaugą pagal tos valstybės autorinės teisės įstatymą [autorių teisę] nuo tos dienos, kai tas dizainas buvo sukurtas ar išreikštas kokia nors forma. Kiekviena valstybė narė nustato, kokio masto ir kokiomis sąlygomis tokia apsauga teikiama, taip pat reikalaujamą originalumo lygį.“

Reglamentas (EB) Nr. 6/2002;

11 2001 m. gruodžio 12 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 6/2002 dėl Bendrijos dizaino (OL L 3, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 27 t., p. 142) 32 konstatuojamojoje dalyje skelbiama:

„Kol nesuderinti autorių teises reglamentuojantys teisės aktai, svarbu nustatyti apsaugos kaupimo principą remiantis Bendrijos dizaino apsaugos teise ir autorių teise, valstybėms narėms paliekant laisvę nustatyti autorių teis[ės] teikiamos apsaugos lygį ir sąlygas, pagal kurias tokia apsauga teikiama.“

12 Šio reglamento 3 straipsnio a punkte sąvoka „dizainas“ apibrėžiama taip pat, kaip ir Direktyvos 98/71 1 straipsnio a punkte.

13 Minėto reglamento 96 straipsnio „Santykis su kitomis nacionaliniuose įstatymuose numatytomis apsaugos formomis“ 2 dalyje numatyta:

„Dizainas, kurį saugo Bendrijos dizainas, nuo to dizaino sukūrimo arba bet kokio jo pavidalo užfiksavimo dienos taip pat saugomas pagal valstybių narių autorių teisę. Kiekviena valstybė narė nustato apsaugos apimtį ir jos taikymo sąlygas, taip pat originalumo laipsnį, kuris reikalingas norint turėti apsaugą.“

Švedijos teisė

14 Remiantis pagrindinėje byloje (byla C-580/23) taikytinos redakcijos *Lagen om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk* (1960:729) (Įstatymas (1960:729) dėl autorių teisių į literatūros ir meno kūrinius) (SFS 1960, Nr. 729) (toliau – Įstatymas dėl autorių teisių į literatūros ir meno kūrinius) 1 straipsniu:

„Literatūros ar meno kūrinį sukūręs asmuo turi autoriaus teises į šį kūrinį, įskaitant:

1) rašytinį arba sakytinį literatūros arba aprašomąjį kūrinį;

2) kompiuterio programą;

3) muzikos ar dramos kūrinį;

4) kinematografijos kūrinį;

5) fotografijos kūrinį ar bet kokį kitą vaizduojamojo meno kūrinį;

6) architektūros arba taikomojo meno kūrinius;

7) bet kokiu kitu būdu sukurtus kūrinius.“

15 Pagal Įstatymo dėl autorių teisių į literatūros ir meno kūrinius 2 straipsnį autorių teisės su tam tikrais apribojimais apima išimtinę teisę disponuoti kūriniu jį atgaminant ar padarant viešai prieinamą, neatsižvelgiant, ar tai yra originalus kūrinys, pakeista jo versija, vertimas, pritaikyta literatūrinė, meninė ar kitomis priemonėmis sukurta versija. „Kūrinio atgaminimas“ apima bet kokį tiesioginį ar netiesioginį, laikiną ar nuolatinį viso kūrinio ar jo dalies atgaminimą bet kokiomis priemonėmis ir bet kokia forma. Kūrinys tampa viešai prieinamas, be kita ko, kai yra perduodamas visuomenei arba kai jo kopijos parduodamos, nuomojamos, skolinamos ar kitaip platinamos visuomenei.

16 Įstatymo dėl autorių teisių į literatūros ir meno kūrinius 53 b straipsnyje numatyta, kad teismas gali pažeidimą darantį ar prie jo prisidedantį asmenį įpareigoti nutraukti veiksmus, o nevykdymo atveju taikyti periodinę baudą.

Vokietijos teisė

17 Pagrindinėje byloje (byla C-795/23) taikytinos redakcijos 1965 m. rugsėjo 9 d. *Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte (Urheberrechtsgesetz)* (Autorių teisių ir gretutinių teisių apsaugos įstatymas (Autorių teisių įstatymas)) (*BGBl.* 1965 I, p. 1273) 2 straipsnio „Saugomi kūriniai“ 1 dalies 4 punkte numatyta, kad saugomais literatūros, mokslo ir meno kūriniais laikomi, be kita ko, vaizduojamosios dailės kūriniai, įskaitant architektūros ir taikomosios dailės kūrinius, taip pat tokių kūrinių eskizai. Remiantis šio 2 straipsnio 2 dalimi, pagal šį įstatymą kūriniais laikomi tik individualūs intelektinės kūrybos rezultatai.

Pagrindinės bylos ir prejudiciniai klausimai

Byla C-580/23

18 *Asplund* projektuoja ir gamina interjero baldus. Jos prekių asortimente yra, be kita ko, baldų serijos „Palais Royal“ valgomojo stalai.

19 *Mio* verčiasi mažmenine prekyba baldų ir namų apdailos sektoriuje. Jos prekių asortimentą sudaro, be kita ko, baldų serijos „Cord“ valgomojo stalai.

20 2021 m. spalio mėn. *Asplund* pareiškė *Mio* ieškinį *Patent- och marknadsdomstolen* (Intelektinės nuosavybės ir komercinių bylų teismas, Švedija) dėl autorių teisių pažeidimo. Ieškiniu *Asplund*, be kita ko, prašė teismo uždrausti *Mio* gaminti, reklamuoti ar parduoti baldų serijos „Cord“ valgomojo stalus, o draudimo nepaisymo atveju skirti periodinę baudą; ji teigė, kad „Palais Royal“ serijos stalai saugomi pagal autorių teisę kaip taikomosios dailės kūriniai, todėl baldų serijos „Cord“ valgomojo stalais pažeidžiamos autorių teisės, nes jie labai panašūs į „Palais Royal“ serijos stalus.

21 *Mio* ginčijo teiginį, kad „Palais Royal“ serijos stalai yra saugomi pagal autorių teisę, ir tvirtino, kad jie nėra pakankamai originalūs, kad jiems būtų taikoma atitinkama apsauga. Anot *Mio*, šių stalų koncepcija remiasi jau žinomų ankstesnių dizainų, įtrauktų į Europos Sąjungoje įregistruotų dizainų registrą, paprastomis variacijomis. Bet kuriuo atveju, net jei „Palais Royal“ serijos stalai būtų saugomi pagal autorių teisę, tokia apsauga būtų ribota ir siaura, o skirtumų tarp nagrinėjamų dviejų stalų modelių pakanka konstatuoti, kad *Mio* gaminami stalai nepažeidžia autorių teisių.

22 *Patent- och marknadsdomstolen* (Intelektinės nuosavybės ir komercinių bylų teismas) patenkino *Asplund* ieškinį, pripažinęs, kad „Palais Royal“ serijos stalai saugomi pagal autorių teisę kaip taikomosios dailės kūriniai, o baldų serijos „Cord“ valgomojo stalais pažeidžiamos autorių teisės.

23 Dėl *Patent- och marknadsdomstolen* (Intelektinės nuosavybės ir komercinių bylų teismas) *Mio* pateikė apeliacinį skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą šioje byloje pateikusiam *Svea Hovrätt Patent- och marknadsöverdomstolen* (Stokholmo intelektinės nuosavybės ir komercinių bylų apeliacinis teismas, Švedija).

24 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas abejoja iš esmės dėl to, ar „Palais Royal“ serijos stalai saugomi pagal autorių teisę kaip „kūriniai“. Jis kelia klausimą, kokie kriterijai leistų įvertinti objekto originalumą, kad jį būtų galima laikyti „kūriniu“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2001/29 2 straipsnio a punktą, remiantis 2019 m. rugsėjo 12 d. Sprendimu *Cofemel* (C-683/17, EU:C:2019:721) įtvirtinta jurisprudencija.

25 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, jog tam, kad objektas galėtų būti laikomas originaliu, būtina (ir to pakanka), kad jis atspindėtų autoriaus asmenybę ir laisvą bei kūrybišką jo pasirinkimą. Kai objekto sukūrimą yra padiktavę techniniai reikalavimai, taisyklės ar kiti suvaržymai, kurie nepaliko vietos įgyvendinti kūrybinę laisvę, toks objektas negali būti laikomas originaliu, o to reikia, kad jis galėtų būti laikomas kūriniu. Tačiau prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad objektas gali tenkinti šį originalumo reikalavimą, net kai jo sukūrimą lėmė techniniai reikalavimai, jeigu tai nebuvo kliūtis jo autoriui atspindėti šiame objekte savo asmenybę ir išreikšti laisvą bei kūrybišką pasirinkimą.

26 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas primena, kad siekdamas įvertinti, ar objektas yra originalus kūrinys, jis turi atsižvelgti į visas reikšmingas aplinkybes, buvusias kuriant šį objektą, nepaisant išorės veiksnių ir veiksnių, susiklosčiusių jau sukūrus objektą.

27 Vis dėlto lieka neaišku, kaip konkrečiai vertinti objekto originalumą ir į kokius veiksnius reikia atsižvelgti nustatant, ar taikomosios dailės objektas atspindi autoriaus asmenybę ir laisvą bei kūrybiškais jo pasirinkimą.

28 Anot prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo, pakanka, kad kurdamas objektą jo autorius turėtų veiksmų laisvę ir iš tiesų padarytų kitokį pasirinkimą, kurio nelemtų techniniai sumetimai, taisyklės ar reikalavimai, ir kad šis pasirinkimas tam tikru mastu būtų atspindėtas ir išreikštas objekte. Toks platus aiškinimas praktiškai reikštų, kad objekto originalumo vertinimas turi remtis pačiu kūrybiniu procesu ir jo metu objekto autoriaus padarytais pasirinkimais. Toks aiškinimas taip pat reikštų, kad iš esmės visi kuriant objektą autoriaus padaryti pasirinkimai, kurių nelėmė techniniai sumetimai, taisyklės ar reikalavimai, turi būti laikomi laisvais ir kūrybiškais.

29 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas laikosi nuomonės, kad, remiantis nurodytu aiškinimu, kompetentingo teismo atliekamas objekto originalumo vertinimas turi koncentruotis į kūrybinį procesą ir jo metu autoriaus padarytus pasirinkimus, o ne į klausimą, ar pats objektas arba galutinis kūrybinio proceso rezultatas iš tiesų ir akivaizdžiai yra meno kūrinys. Taigi klausimas, ar objektas yra pakankamai originalus, virsta „veikiau įrodinėjimo, o ne teisės klausimu“.

30 Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad toks objektui taikomo originalumo reikalavimo aiškinimas kelia pakankamai švelnius reikalavimus jo autoriaus kūrybiškam ir laisvam pasirinkimui, kurį turi išreikšti objektas. Dėl to kyla rizika, kad apsauga pagal autorių teisę bus taikoma objektams, kurie neverti būti pripažinti „kūriniais“. Taip pat gali atsitikti taip, kad kaip kūriniai bus saugomi paprasti objektai, kurie nebuvo sukurti meniniais tikslais ar bet kuriuo atveju nepasižymi „meniniu individualumu“.

31 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nuomone, jeigu taikomosios dailės objektams būtų taikomi neaukšti originalumo reikalavimai, taip pat kiltų pavojus, kad siauresnė dizaino apsauga neteks prasmės. Šiomis aplinkybėmis šis teismas reiškia abejones dėl to, kaip taikomosios dailės objektams nustatyti neaukšti originalumo reikalavimai būtų derinami su individualumo reikalavimu, kuris privalo būti tenkinamas norint gauti dizaino apsaugą. Nors autorių teisės ir dizaino teisės tikslai skiriasi, neatrodo pagrįsta pagal autorių teisę saugoti dizainą kaip kūrinį, kai jis net neturi pakankamo individualumo, kad būtų saugomas kaip dizainas. Anot prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo, kaip Teisingumo Teismas nusprendė 2019 m. rugsėjo 12 d. Sprendime *Cofemel* (C-683/17, EU:C:2019:721), nors dizaino apsauga ir autorių teisių apsauga gali būti abi kartu teikiamos tam pačiam taikomosios dailės objektui, tai įmanoma tik tam tikrais atvejais. Labai neaukštas originalumo reikalavimas gali lemti situaciją, kai taikomosios dailės kūriniai daugumoje atvejų galės naudotis dviguba apsauga.

32 Vis dėlto galima įsivaizduoti ir kitokį aiškinimą – būtent tokį, kad vertinimą, ar taikomosios dailės objektas atspindi jo autoriaus asmenybę ir laisvą bei kūrybišką pasirinkimą, reikia grįsti pačiu atitinkamu objektu. Šis objektas pats savaime turėtų atspindėti jo autoriaus asmenybę ir rodyti tam tikrą meninį lygį arba atitikti tai, kas bent praeityje Švedijoje ir Vokietijoje buvo vadinama „originalumo riba“ („*verkshöjd*“). Remiantis šiuo antruoju aiškinimu atliktas vertinimas galėtų

reikšti, kad nurodytas objektas turi turėti tam tikrą individualumą ir tam tikra prasme būti unikalus. Kitaip tariant, tas pats objektas turi atitikti tam tikrą nepriklausomumo ir originalumo lygį ir išreikšti jo autoriaus individualumą.

33 Šiomis aplinkybėmis *Svea hovrätt, Patent- och marknadsöverdomstolen* (Stokholmo intelektinės nuosavybės ir komercinių bylų apeliacinis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Kaip turėtų būti atliekamas tyrimas vertinant, ar taikomosios dailės objektui, kaip kūriniui, kaip tai suprantama pagal Direktyvos [2001/29] 2–4 straipsnius, taikoma platesnė autorių teisių apsauga, ir į kokius veiksnius turi ar turėtų būti atsižvelgiama sprendžiant, ar objektas atspindi autoriaus asmenybę, perteikdamas jo laisvą ir kūrybišką pasirinkimą? Šiuo atžvilgiu visų pirma kyla klausimas, ar nagrinėjant originalumą daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama su kūrybiniu procesu susijusiems veiksniams ir autoriaus paaiškinimams apie faktinius pasirinkimus, kuriuos jis padarė kurdamas objektą, ar veiksniams, susijusiems su pačiu objektu ir galutiniu kūrybos proceso rezultatu, ir ar pats objektas perteikia meninį poveikį.

2. Kokią reikšmę atsakymui į pirmąjį klausimą ir klausimui, ar taikomosios dailės objektas atspindi autoriaus asmenybę, perteikdamas jo laisvą ir kūrybišką pasirinkimą, turi tai, kad:
   a) objektas susideda iš elementų, kurie randami bendruose dizainuose;
   b) objektas yra sukurtas remiantis iš anksčiau žinomu dizainu arba vyraujančia dizaino tendencija ir yra jų variacija;
   c) tapatus ar panašus objektas buvo sukurtas anksčiau arba jau sukūrus nagrinėjamą objektą, tačiau savarankiškai ir nežinant apie taikomosios dailės objektą, kuriam prašoma suteikti apsaugą kaip kūriniui?

3. Kaip turi būti atliekamas panašumo vertinimas ir koks panašumas yra būtinas nagrinėjant, ar taikomosios dailės objektas, kuriuo tariamai pažeidžiamos teisės, patenka į kūrinio apsaugos sritį ir ar juo pažeidžiama išimtinė teisė į kūrinį, kuri pagal Direktyvos [2001/29] 2–4 straipsnius turi būti suteikta autoriui? Šiuo požiūriu visų pirma kyla klausimas, ar atliekant tyrimą reikėtų sutelkti dėmesį į tai, ar kūrinys yra atpažįstamas objekte, kuriuo tariamai pažeidžiamos teisės, ar objektas, kuriuo tariamai pažeidžiamos teisės, sukuria tokį patį bendrą įspūdį kaip kūrinys, taip pat į ką dar reikėtų sutelkti dėmesį atliekant tyrimą.

4. Atsakant į trečiąjį klausimą ir į klausimą, ar taikomosios dailės objektas, kuriuo tariamai pažeidžiamos teisės, patenka į kūrinio apsaugos sritį ir juo pažeidžiama išimtinė teisė į kūrinį, kokią reikšmę turi:
   a) kūrinio originalumo laipsnis nustatant kūrinio apsaugos apimtį;
   b) tai, kad kūrinį ir taikomosios dailės objektą, kuriuo tariamai pažeidžiamos teisės, sudaro elementai, randami bendruose dizainuose, arba jie sukurti remiantis anksčiau žinomais dizainais ar vyraujančia dizaino tendencija ir yra jų variacijos;
   c) tai, kad kitas tapatus ar panašus objektas buvo sukurtas anksčiau arba jau sukūrus kūrinį, tačiau savarankiškai ir nežinant apie jį?“

Byla C-795/23

34 USM kelis dešimtmečius gamina ir parduoda modulinę baldų sistemą „USM Haller“. Ši baldų sistema pasižymi tuo, kad iš blizgių, chromuotų, apvalių vamzdžių, naudojant rutulinius jungiamuosius elementus, surenkamas korpusas, į kurį dedamos sienelės – įvairių spalvų metalinės plokštės. Taip sudarytus korpusus galima įvairiai derinti, jungiant ir vertikaliai, ir horizontaliai.

35 *Konektra* internetinėje parduotuvėje parduoda modulinei baldų sistemai „USM Haller“ skirtas atsargines ir išplečiamąsias dalis, kurių forma ir dažniausiai spalva atitinka USM komponentus. Iš pradžių *Konektra*, USM neprieštaraujant, prekiavo tik atsarginėmis dalimis, tačiau 2017 m. ji pertvarkė savo internetinę parduotuvę. Nuo 2018 m. *Konektra* savo interneto svetainėje siūlo visus komponentus, reikalingus baldams „USM Haller“ galutinai sukomplektuoti, ir reklamuojasi, pateikdama sukomplektuotų baldų nuotraukas. Be to, savo klientams *Konektra* siūlo baldų galutinio montavimo iš patiektų atskirų dalių paslaugą, o prie savo tiekiamų prekių prideda montavimo instrukciją, kurioje paaiškinama, kaip sukomplektuoti visą baldą.

36 USM teigia, kad *Konektra* jau ne tik parduoda atskiras sistemos „USM Haller“ dalis, bet gamina, siūlo ir parduoda savo baldų sistemą, identišką USM baldų sistemai. USM manymu, *Konektra* pasiūla pažeidžia jos autorių teises į sistemą „USM Haller“, kaip į taikomosios dailės kūrinį, ar bent reiškia imitavimą, draudžiamą pagal konkurencijos teisę.

37 Taigi USM pareiškė *Konektra* ieškinį dėl „veiksmų nutraukimo, informacijos suteikimo, ataskaitų pateikimo“, taip pat „įspėjimo išlaidų atlyginimo ir pareigos atlyginti žalą konstatavimo“. *Landgericht Düsseldorf* (Diuseldorfo apygardos teismas, Vokietija) patenkino šiuos reikalavimus, savo sprendimą grįsdamas iš esmės autorių teisėmis.

38 Vis dėlto *Oberlandesgericht Düsseldorf* (Diuseldorfo aukštesnysis apygardos teismas, Vokietija), išnagrinėjęs apeliacinį skundą, atmetė USM reikalavimus, grindžiamus autorių teisėmis. Šis teismas padarė išvadą, kad modulinė baldų sistema „USM Haller“ nėra taikomosios dailės kūrinys, saugomas pagal autorių teisę, nes neatitinka sąlygų, įtvirtintų Teisingumo Teismo jurisprudencijoje, o būtent 2019 m. rugsėjo 12 d. Spendime *Cofemel* (C-683/17, EU:C:2019:721) ir 2020 m. birželio 11 d. Sprendime *Brompton Bicycle* (C-833/18, EU:C:2020:461), kad būtų laikoma taikomosios dailės kūriniu, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2001/29 2–4 straipsnius.

39 Dėl šio *Oberlandesgericht Düsseldorf* (Diuseldorfo aukštesnysis apygardos teismas) sprendimo USM ir *Konektra* pateikė kasacinius skundus *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas, Vokietija), kuris yra prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

40 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nuomone, sprendimas pagrindinėje byloje priklausys nuo to, kaip bus išaiškinta sąvoka „kūrinys“, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2001/29 2 straipsnio a punktą, 3 straipsnio 1 dalį ir 4 straipsnio 1 dalį; pagal šias nuostatas tam, kad objektas būtų pripažintas kūriniu, jam turi būti būdingos dvi savybės: pirma, jis turi būti originalus t. y. būti jo autoriaus intelektinės kūrybos rezultatas ir perteikti jo laisvą ir kūrybišką pasirinkimą, antra, objekto sukūrimo neturi būti padiktavę techniniai reikalavimai, taisyklės ar kiti suvaržymai, kurie nepaliko vietos įgyvendinti kūrybinę laisvę.

41 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pripažįsta, kad modulinė baldų sistema „USM Haller“ atitinka reikalavimą dėl „pakankamos išraiškos“, kaip tai suprantama pagal 2019 m. rugsėjo 12 d. Spendimu *Cofemel* (C-683/17, EU:C:2019:721) suformuotoje jurisprudencijoje įtvirtintą antrąją savybę, reiškiančią, kad egzistuoja objektas, kurį galima pakankamai tiksliai ir objektyviai identifikuoti, net jei ši išraiška nebūtinai yra nuolatinė. Anot jo, modulinė baldų sistema „USM Haller“ leidžia „objektyvų identifikavimą“, nes susideda iš riboto skaičiaus individualių komponentų, kurie tarpusavyje jungiami į sistemą ir perteikia būdingą ir nuoseklų visumos įspūdį.

42 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas neatmeta galimybės, kad taikomosios dailės objektų atveju tarp apsaugos pagal dizaino teisę ir apsaugos pagal autorių teisę egzistuoja taisyklės ir išimties santykis, reiškiantis, kad vertinant šių objektų originalumą pagal autorių teisę jų autoriaus laisvam ir kūrybiškam pasirinkimui reikia taikyti griežtesnius reikalavimus nei kitų rūšių objektams.

43 Be to, jis nurodo, jog kyla klausimas, ar objekto originalumo vertinimas priklauso nuo jo autoriaus subjektyvaus požiūrio, o gal reikia taikyti objektyvų kriterijų. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas šiuo klausimu laikosi nuomonės, kad Teisingumo Teismo jurisprudencijoje dar nėra aiškiai nustatyta, ar vertinant objekto originalumą galima atsižvelgti į su jo sukūrimu nesusijusias ir vėliau susiklosčiusias aplinkybes, kaip antai jo pristatymą meno parodose ar muziejuose arba jo pripažinimą specialistų aplinkoje.

44 Šiomis aplinkybėmis *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikė Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar tarp taikomosios dailės kūrinių dizaino teisinės apsaugos ir jų autorių teisių apsaugos yra toks taisyklės ir išimties santykis, kad, autorių teisių aspektu vertinant šių kūrinių originalumą, turi būti keliami didesni reikalavimai laisviems kūrybiniams kūrėjo sprendimams nei kitų rūšių kūrinių atveju?

2. Ar autorių teisės aspektu vertinant kūrinių originalumą reikia orientuotis (ir) į subjektyvų kūrėjo požiūrį į kūrybos procesą ir ar kūrėjas visų pirma turi sąmoningai priimti laisvus kūrybinius sprendimus tam, kad jie būtų laikomi laisvais kūrybiniais sprendimais, kaip tai suprantama pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją?

3. Jei vertinant originalumą labiausiai reikia orientuotis į tai, ar kūrinyje objektyviai išreiškiama meninė kūryba, ir, jei taip, kokiu mastu: ar atliekant šį vertinimą galima atsižvelgti ir į aplinkybes, kurios susiklostė po dizaino sukūrimo momento, turinčio lemiamą reikšmę originalumo vertinimui, kaip antai dizaino pristatymą meno parodose ar muziejuose arba jo pripažinimą specialistų aplinkoje?“

Procesas Teisingumo Teisme

45 2024 m. gegužės 13 d. Teisingumo Teismo pirmininko sprendimu bylos C-580/23 ir C-795/23 buvo sujungtos, kad būtų bendrai vykdoma žodinė proceso dalis ir priimtas sprendimas.

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo byloje C-795/23

46 Pirmuoju klausimu byloje C-795/23, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyva 2001/29 turi būti aiškinama taip, kad tarp apsaugos pagal dizaino teisę ir apsaugos pagal autorių teisę yra toks taisyklės ir išimties santykis, kad, vertinant taikomosios dailės objektų originalumą, turi būti keliami didesni reikalavimai, nei numatyti kitų rūšių kūriniams.

47 Nagrinėjamu atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo abejonės konkrečiai susijusios su praktinės paskirties daikto pripažinimu „kūriniu“, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2001/29. Šis teismas, be kita ko, siekia išsiaiškinti 2019 m. rugsėjo 12 d. Sprendimo *Cofemel* (C-683/17, EU:C:2019:721) 52 punkto taikymo apimtį; tame punkte Teisingumo Teismas padarė išvadą, kad nors pagal Sąjungos teisę dizaino apsauga ir autorių teisių apsauga gali būti abi kartu teikiamos tam pačiam objektui, tai įmanoma tik tam tikrais atvejais.

48 Šiuo klausimu primintina, kad Direktyvos 2001/29 2 straipsnio a punkte numatyta sąvoka „kūrinys“, kaip matyti iš suformuotos jurisprudencijos, yra autonominė Sąjungos teisės sąvoka, kurią reikia aiškinti ir taikyti vienodai ir kuri lemia, kad turi būti tenkinamos dvi kumuliacinės sąlygos. Pirma, ji reiškia, kad turi egzistuoti originalus objektas, t. y. kad jis yra paties autoriaus intelektinės kūrybos rezultatas. Antra, „kūriniu“ gali būti laikomi elementai, kurie yra tokios intelektinės kūrybos išraiška (2019 m. rugsėjo 12 d. Sprendimo *Cofemel*, C-683/17, EU:C:2019:721, 29 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

49 Kalbant apie pirmąją iš šių sąlygų, iš jurisprudencijos matyti, jog tam, kad objektas galėtų būti laikomas originaliu, būtina (ir to pakanka), kad jis atspindėtų autoriaus asmenybę, perteikdamas laisvą ir kūrybišką jo pasirinkimą. Vis dėlto, kai objekto sukūrimą diktuoja techniniai reikalavimai, taisyklės ar kiti suvaržymai, kurie nepaliko vietos įgyvendinti kūrybinę laisvę, toks objektas negali būti laikomas originaliu, o to reikia tam, kad jis galėtų būti laikomas kūriniu (2019 m. rugsėjo 12 d. Sprendimo *Cofemel*, C-683/17, EU:C:2019:721, 30 ir 31 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija).

50 Taigi autoriaus asmenybės atspindėjimas objekte, kuriam prašoma apsaugos, išreiškiant laisvą ir kūrybišką jo pasirinkimą, yra esminė sąvokos „originalumas“, o kartu ir apsaugos pagal Sąjungos autorių teisę sąlyga.

51 Atvirkščiai, kiek tai susiję su dizaino apsauga, kurią reglamentuoja Direktyva 98/71, taikoma valstybėje narėje ar jos atžvilgiu įregistruotam dizainui, arba Reglamentas 6/2002, taikomas Sąjungos lygmeniu saugomiems dizainams, galioja kitas objektyvus apsaugos kriterijus, būtent naujumo ir individualaus pobūdžio. Šis kriterijus vertinamas atsižvelgiant į ankstesnį dizainą: apsauga gali būti taikoma bet kuriam dizainui, kuris pakankamai skiriasi, kad sukurtų kitokį bendrą vizualų įspūdį.

52 Šis apsaugos kriterijų skirtumas paaiškinamas tuo, kad dizaino apsauga ir apsauga pagal autorių teisę siekiama skirtingų tikslų, taip pat skiriasi jų sistemos. Iš tiesų dizaino apsauga siekiama apsaugoti objektus, kurie, nors ir nauji bei individualūs, yra praktinio pobūdžio ir skirti gaminti masiškai. Be to, tokią apsaugą numatyta taikyti ribotą laikotarpį, tačiau jo pakanka tam, kad būtų padengtos šiems objektams kurti ir gaminti reikalingos investicijos ir nebūtų pernelyg suvaržyta

konkurencija. Savo ruožtu su autorių teisėmis siejama apsauga, kurios trukmė yra daug ilgesnė, teikiama tik objektams, kurie gali būti laikomi kūriniais (2019 m. rugsėjo 12 d. Sprendimo *Cofemel*, C-683/17, EU:C:2019:721, 50 punktas).

53 Dėl šių priežasčių apsaugos pagal autorių teisę suteikimas objektui, saugomam kaip dizainas, negali lemti šių dviejų apsaugos rūšių tikslų ir veiksmingumo pažeidimo (2019 m. rugsėjo 12 d. Sprendimo *Cofemel*, C-683/17, EU:C:2019:721, 51 punktas).

54 Darytina išvada, kad, pirma, dizaino teisės saugomi objektai iš principo negali būti prilyginami kūriniams, saugomiems pagal Direktyvą 2001/29 (2019 m. rugsėjo 12 d. Sprendimo *Cofemel*, C-683/17, EU:C:2019:721, 40 punktas). Antra, nėra automatinio ryšio tarp apsaugos suteikimo pagal dizaino teisę ir apsaugos suteikimo pagal autorių teisę. Trečia, šių apsaugos rūšių taikymo sąlygos, t. y. viena vertus, naujumas ir individualus pobūdis bei, kita vertus, originalumas, neturi būti painiojamos.

55 Nors dizainui taikoma apsauga ir apsauga pagal autorių teisę viena kitos nepanaikina (šiuo klausimu žr. 2019 m. rugsėjo 12 d. Sprendimo *Cofemel*, C-683/17, EU:C:2019:721, 43 punktą) ir gali būti abi kartu teikiamos tam pačiam objektui, tai įmanoma tik tam tikrais atvejais (2019 m. rugsėjo 12 d. Sprendimo *Cofemel*, C-683/17, EU:C:2019:721, 52 punktas), nes autorius sukuria jo asmenybę atspindintį unikalų kūrinį, kuris savaime saugomas pagal Direktyvą 2001/29.

56 Vadinasi, tarp dizainui teikiamos apsaugos ir apsaugos pagal autorių teisę nėra taisyklės ir išimties santykio.

57 Taigi darytina išvada, kad dizainas gali būti pripažintas „kūriniu“, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2001/29, jeigu jis tenkina šio sprendimo 48 punkte nurodytus du reikalavimus (šiuo klausimu žr. 2019 m. rugsėjo 12 d. Sprendimo *Cofemel*, C-683/17, EU:C:2019:721, 48 punktą), o taikomosios dailės objektų originalumą reikia vertinti remiantis tais pačiais kriterijais, kurie taikomi vertinant kitų rūšių objektų originalumą.

58 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą byloje C-795/23 reikia atsakyti: Direktyva 2001/29 turi būti aiškinama taip, kad tarp apsaugos pagal dizaino teisę ir apsaugos pagal autorių teisę nėra tokio taisyklės ir išimties santykio, kad, vertinant taikomosios dailės objektų originalumą, turi būti keliami didesni reikalavimai, nei numatyti kitų rūšių kūriniams.

Dėl pirmojo ir antrojo klausimų byloje C-580/23 bei antrojo ir trečiojo klausimų byloje C-795/23

59 Pirmuoju ir antruoju klausimais byloje C-580/23, taip pat antruoju ir trečiuoju klausimais byloje C-795/23, kuriuos tikslinga nagrinėti kartu, prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2001/29 2 straipsnio a punktas, 3 straipsnio 1 dalis ir 4 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinami taip, kad vertinant taikomosios dailės objektų originalumą reikia atsižvelgti į elementus, susijusius su kūrybos procesu ir jų autoriaus ketinimais, o gal tik į elementus, pastebimus pačiame objekte. Šiuo aspektu šiems teismams taip pat kyla klausimas, kokią reikšmę atliekant tokį vertinimą turi papildomi elementai, kaip antai jau esamų formų panaudojimas kuriant nagrinėjamą objektą, esamų objektų teikiamas įkvėpimas autoriui, panašios savarankiškos kūrybos tikimybė arba kūrybos pripažinimas specialistų aplinkoje.

Taikomosios dailės objekto originalumo vertinimas

60 Kalbant apie originalumo kriterijaus vertinimą, primintina, kad nagrinėjamu atveju abu prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai siekia išsiaiškinti, kaip vertinti kūrybiškus sprendimus, priimtus kuriant praktinės paskirties daiktus, kaip antai baldus.

61 Iš šio sprendimo 48 ir 49 punktuose nurodytos jurisprudencijos matyti, kad siekdamas nustatyti kūrinio originalumą taikant autorių teisę bylą nagrinėjantis teismas turi įvertinti, ar objektas, kuriam prašoma apsaugos, yra laisvo ir kūrybiško pasirinkimo, atspindinčio jo autoriaus asmenybę, išraiška.

62 Kaip generalinis advokatas pabrėžė savo išvados 41 punkte, šis vertinimas turi būti atliekamas atsižvelgiant į atitinkamos kūrinių rūšies specifiką. Iš tiesų taikomosios dailės kūriniai nuo kitų kūrinių kategorijų skiriasi tuo, kad jie pirmiausia yra praktinės paskirties objektai. Tokie objektai yra jų kūrėjų praktinės patirties ir pasirinkimo rezultatas, o pasirinkimą gali lemti techniniai, ergonominiai ar su saugumu susiję apribojimai arba atitinkamame sektoriuje priimti standartai ar susitarimai.

63 Šiuo aspektu Teisingumo Teismas yra patikslinęs, kad originalumo sąlygą atitinkančiam objektui gali būti taikoma autorių teisės apsauga, nors jo sukūrimą lėmė techniniai reikalavimai, jei tai nebuvo kliūtis jo autoriui atspindėti objekte savo asmenybę ir išreikšti laisvą ir kūrybišką pasirinkimą (šiuo klausimu žr. 2020 m. birželio 11 d. Sprendimo *Brompton Bicycle*, C-833/18, EU:C:2020:461, 26 punktą).

64 Iš tiesų iš jurisprudencijos matyti, kad originalumo kriterijaus negali atitikti objekto sudedamosios dalys, kurioms būdinga tik techninė funkcija, nes apsauga pagal autorių teisę netaikoma idėjoms. Kai tokių sudedamųjų dalių išraišką lemia jų atliekama techninė funkcija, įvairūs idėjos įgyvendinimo būdai yra tokie riboti, kad idėja sutampa su savo išraiška (šiuo klausimu žr. 2020 m. birželio 11 d. Sprendimo *Brompton Bicycle*, C-833/18, EU:C:2020:461, 27 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

65 Darytina išvada, kad autorių teisėje objekto autoriaus pasirinkimo kūrybiškumas negali būti preziumuojamas. Taigi praktinės paskirties daikto originalumo klausimą vertinantis teismas turi ieškoti ir nustatyti kūrybinius pasirinkimus jo formoje, kad galėtų pripažinti jį saugomu pagal autorių teisę, turint omenyje, kad net jeigu jo autorius padarė pasirinkimą, kurio nelėmė techniniai ar kitokie suvaržymai, šio pasirinkimo kūrybiškumas, kaip tai suprantama pagal autorių teisę, negali būti preziumuojamas (šiuo klausimu žr. 2020 m. birželio 11 d. Sprendimo *Brompton Bicycle*, C-833/18, EU:C:2020:461, 32 punktą).

66 Kiek tai susiję su praktinės paskirties daikto sudedamosiomis dalimis, joms taikomi tokie patys reikalavimai kaip ir visam daiktui. Taigi kūrinio sudedamosioms dalims taikoma apsauga pagal Direktyvos 2001/29 2 straipsnio a punktą, jeigu jose yra konkrečių elementų, išreiškiančių kūrinio autoriaus originalumą, ir jeigu jos savaime prisideda prie viso kūrinio originalumo (šiuo klausimu žr. 2009 m. liepos 16 d. Sprendimo *Infopaq International*, C-5/08, EU:C:2009:465, 38 ir 39 punktus).

67 Pridurtina, jog nors tiesa, kad meninio ar estetinio pobūdžio aspektai yra įtraukti į kūrybinę veiklą, tai, jog modelis sukelia tokį poveikį, savaime neleidžia nustatyti, ar toks modelis yra intelektinės kūrybos rezultatas, atspindintis jo autoriaus pasirinkimo laisvę ir asmenybę, taigi ir tai, ar jis tenkina originalumo reikalavimą (2019 m. rugsėjo 12 d. Sprendimo *Cofemel*, C-683/17, EU:C:2019:721, 54 punktas).

68 Taigi tai, kad modelis, greta tikslo teikti praktinę naudą, estetiniu ar meniniu požiūriais sukuria savarankišką ir reikšmingą vizualinį poveikį, savaime negali pateisinti to, kad jis būtų laikomas „kūriniu“, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2001/29 (šiuo klausimu žr. 2019 m. rugsėjo 12 d. Sprendimo *Cofemel*, C-683/17, EU:C:2019:721, 55 punktą).

Dėl atsižvelgimo į kūrybinį procesą ir autoriaus ketinimus

69 Prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai siekia išsiaiškinti, ar praktinės paskirties daikto, kaip antai baldo, kurį nagrinėjamu atveju prašoma apsaugoti pagal autorių teisę, originalumas turi būti vertinamas atsižvelgiant, be kita ko, į jo autoriaus ketinimus kūrybos procese.

70 Iš šio sprendimo 48 ir 49 punktuose primintos jurisprudencijos matyti, jog tam, kad objektas galėtų būti laikomas originaliu, būtina (ir to pakanka), kad jis „atspindėtų“ autoriaus asmenybę, „perteikdamas“ laisvą ir kūrybišką jo pasirinkimą.

71 Kaip generalinis advokatas pabrėžė savo išvados 45 punkte, žodžių „atspindėtų“ ir „perteikdamas“ vartojimas aiškiai rodo, kad toks pasirinkimas ir autoriaus asmenybė turi būti matoma iš objekto, kurį prašoma apsaugoti.

72 Dėl šio sprendimo 48 punkte nurodyto antrojo elemento Teisingumo Teismas patikslino, jog Direktyvoje 2001/29 vartojama sąvoka „kūrinys“ reiškia, kad turi egzistuoti objektas, kurį galima pakankamai tiksliai ir objektyviai identifikuoti. Iš tiesų, viena vertus, valdžios institucijoms, atsakingoms už su autorių teisėmis susijusių išimtinių teisių apsaugą, taip saugomas objektas turi būti aiškiai ir tiksliai žinomas. Tas pats pasakytina apie trečiuosius asmenis, kurių atžvilgiu gali būti remiamasi apsauga, kurios reikalauja tokio objekto autorius. Kita vertus, būtinybė identifikuojant objektą išvengti bet kokio subjektyvumo, kuris kenkia teisiniam saugumui, reiškia, kad objektas turi būti objektyviai išreikštas (šiuo klausimu žr. 2019 m. rugsėjo 12 d. Sprendimo *Cofemel*, C-683/17, EU:C:2019:721, 32 ir 33 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).

73 Taigi, kaip priminta šio sprendimo 65 punkte, objekto originalumą vertinantis teismas turi ieškoti ir nustatyti kūrybinius pasirinkimus jo „formoje“, kad galėtų pripažinti jį kūriniu, saugomu pagal autorių teisę.

74 Šis galimo identifikuoti objekto buvimo reikalavimas grindžiamas pagrindiniu autorių teisės principu, pagal kurį saugomos ne idėjos, o tik jų išraiška (šiuo klausimu žr. 2020 m. birželio 11 d. Sprendimo *Brompton Bicycle*, C-833/18, EU:C:2020:461, 27 punktą). Tačiau autoriaus ketinimai priskirtini idėjų sričiai. Taigi jie gali būti saugomi tik jeigu autorius juos išreiškė atitinkamame kūrinyje.

75 Vadinasi, klausimą dėl šio objekto originalumo nagrinėjantis teismas gali atsižvelgti į kūrybinį procesą ir autoriaus ketinimus, su sąlyga, kad šie elementai išreikšti pačiame objekte, tačiau savo vertinimo jis negali iš esmės grįsti nurodytais elementais.

Dėl atsižvelgimo į kitus elementus

76 Prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai klausia, kokią reikšmę vertinant taikomosios dailės objekto originalumą reikia teikti tokiems elementams, kaip jų autoriaus naudojamos bendrai prieinamos formos, įkvėpimo sėmimasis iš esamų objektų, panašios savarankiškos kūrybos buvimas arba tikimybė, po objekto sukūrimo susiklosčiusios aplinkybės, pavyzdžiui, jo pristatymas parodose ar muziejuose, arba apskritai pripažinimas specialistų aplinkoje.

77 Svarbu priminti, kad, remiantis suformuota jurisprudencija, siekdamas įvertinti, ar objektas yra originalus kūrinys ir dėl to jam taikoma apsauga pagal autorių teisę, šį klausimą sprendžiantis teismas turi atsižvelgti į visas reikšmingas nagrinėjamo atvejo aplinkybes, buvusias kuriant šį objektą, nepaisant išorės veiksnių ir veiksnių, susiklosčiusių jį jau sukūrus (šiuo klausimu žr. 2020 m. birželio 11 d. Sprendimo *Brompton Bicycle*, C-833/18, EU:C:2020:461, 37 punktą).

78 Šiuo klausimu, pirma, kaip generalinis advokatas nurodė savo išvados 54 punkte, jei kūrėjas naudoja bendrai prieinamas objekto formas, tai savaime nereiškia, kad objektas nėra originalus. Iš tiesų kūrinys, sudarytas tik iš esamų formų, gali būti originalus, jeigu jo autorius išreiškė kūrybinį pasirinkimą, išdėstydamas šias formas.

79 Antra, tuo atveju, kai objekto autorius įkvėpimo sėmėsi iš esamų objektų, apsauga pagal autorių teisę bus taikoma tik nustačius paties šio autoriaus sukurtus kūrybinius elementus. Iš tiesų, kai nagrinėjamas objektas yra jau esamo kūrinio, sukurto to paties autoriaus ir iš esmės originalaus, „atmaina“, jis gali būti saugomas pagal autorių teisę, jeigu jame išlieka atkartoti kūrybiniai elementai ir jis atspindi to paties autoriaus asmenybę. Tačiau, kai autoriai skirtingi, šis objektas turi būti laikomas įkvėptu kūriniu, t. y. tokiu, kuriame nėra tiesiog atkartoti kito kūrinio kūrybiniai elementai, bet kuris yra kitaip jų įkvėptas. Vis dėlto šis naujas kūrinys taip pat gali naudotis nurodyta apsauga, tačiau su sąlyga, kad tenkinami šio sprendimo 48 punkte nurodytoje jurisprudencijoje įtvirtinti reikalavimai.

80 Trečia, konstatuotina, kad nors pagal autorių teisę naujumo sąlyga nekeliama, kito autoriaus atliktas į konkretų objektą panašių ar jam identiškų objektų sukūrimas prieš paties to objekto sukūrimą gali reikšti žemą šio objekto originalumo laipsnį arba net originalumo nebuvimą. Vis dėlto taikomosios dailės objektų atveju, kai autoriaus laisvę riboja su jų technine funkcija susiję įvairūs suvaržymai, negalima visiškai atmesti galimybės, kad du autoriai nepriklausomai vienas nuo kito priimtų panašius ar net identiškus kūrybinius sprendimus.

81 Galiausiai, ketvirta, dėl aplinkybių, kaip antai objekto pristatymo meno parodose ar muziejuose ir jo pripažinimo specialistų aplinkoje, pažymėtina: kadangi jos nesusijusios su objekto sukūrimu ir susiklosto vėliau, pagal šio sprendimo 77 punkte nurodytą jurisprudenciją jos savaime nėra nei būtinos, nei lemiamos.

82 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pirmąjį ir antrąjį klausimus byloje C-580/23, taip pat į antrąjį ir trečiąjį klausimus byloje C-795/23 reikia atsakyti: Direktyvos 2001/29 2 straipsnio a punktas, 3 straipsnio 1 dalis ir 4 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinami taip, kad kūriniu, kaip jis suprantamas pagal šias nuostatas, laikytinas objektas, atspindintis jo autoriaus asmenybę ir išreiškiantis laisvą ir kūrybišką jo pasirinkimą. Nėra laisvas ir kūrybiškas ne tik pasirinkimas, nulemtas įvairių apribojimų, be kita ko, techninių, varžiusių autorių kuriant atitinkamą objektą, bet ir pasirinkimas, kuris, nors ir laisvas, nepalieka autoriaus asmenybės įspaudo, suteikiančio šiam objektui unikalumą. Vertinant objekto, kuriam prašoma apsaugos, originalumą, prireikus

gali būti atsižvelgiama į tokias aplinkybes, kaip autoriaus ketinimai vykstant kūrybiniam procesui, autoriaus įkvėpimo šaltiniai ir žinomų formų naudojimas, panašios savarankiškos kūrybos tikimybė arba objekto pripažinimas specialistų aplinkoje, tačiau jos bet kuriuo atveju nėra būtinos ar lemiamos originalumui patvirtinti.

Dėl trečiojo ir ketvirtojo klausimo byloje C-580/23

83 Trečiuoju ir ketvirtuoju klausimais byloje C-580/23, kuriuos tikslinga nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2001/29 2 straipsnio a punktas, 3 straipsnio 1 dalis ir 4 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinami taip, kad autorių teisių pažeidimui konstatuoti reikia, pirma, nustatyti, kad kūrybiniai elementai buvo atpažįstamai atkartoti objekte, o gal šiuo tikslu užtenka tokio paties bendro vizualaus įspūdžio, ir, antra, atsižvelgti į atitinkamo kūrinio originalumo laipsnį ir panašios kūrybos buvimą.

84 Šiuo klausimu, pirma, primintina, kad autorių teisėje pažeidimas yra kūrinio naudojimo be autoriaus leidimo pasekmė (šiuo klausimu žr. 2020 m. birželio 11 d. Sprendimo *Brompton Bicycle*, C-833/18, EU:C:2020:461, 21 punktą).

85 Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad naudojimasis kūriniu be leidimo gali reikšti tokį pažeidimą, net kai jis susijęs tik su palyginti nereikšmingu kūrinio elementu, jeigu šis elementas savaime išreiškia autoriaus kūrybinės veiklos rezultatą (šiuo klausimu žr. 2009 m. liepos 16 d. Sprendimo *Infopaq International*, C-5/08, EU:C:2009:465, 47 punktą).

86 Taigi tam, kad pripažintų autorių teisių pažeidimas, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi, pirma, konstatuoti bent jau saugomo kūrinio originalių kūrybinių elementų panaudojimą be leidimo ir, antra, nustatyti, ar šie elementai, išreiškiantys kūrinio autoriaus asmenybę atspindinčius pasirinkimus, buvo atpažįstamai atkartoti tariamai teises pažeidžiančiame objekte (šiuo klausimu pagal analogiją žr. 2019 m. liepos 29 d. Sprendimo *Pelham ir kt.*, C-476/17, EU:C:2019:624, 39 punktą).

87 Vis dėlto siekiant įvertinti autorių teisių pažeidimą, taikant Direktyvos 2001/29 2 straipsnio a punktą, 3 straipsnio 1 dalį ir 4 straipsnio 1 dalį, kiekvieno objekto sukuriamo bendro įspūdžio palyginimas nėra lemiamas, nes šis kriterijus susijęs su dizaino apsauga.

88 Antra, dėl atsižvelgimo į saugomo kūrinio originalumo laipsnį primintina, kad, kai objektui būdingos šio sprendimo 48 punkte išvardytos savybės, todėl jis laikomas kūriniu, dėl šio jo statuso jam taikoma apsauga pagal autorių teisę, laikantis Direktyvos 2001/29, tačiau šios apsaugos apimtis nepriklauso nuo jo autoriaus turėtos kūrybinės laisvės laipsnio, todėl negali būti mažesnė už bet kokiam į šios direktyvos taikymo sritį patenkančiam kūriniui taikomą apsaugą (šiuo klausimu žr. 2019 m. rugsėjo 12 d. Sprendimo *Cofemel*, C-683/17, EU:C:2019:721, 35 punktą).

89 Šiuo klausimu reikia pabrėžti, kad dėl praktinės paskirties daiktų Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad įvairių galimų formų, leidžiančių pasiekti tą patį techninį rezultatą, buvimas, jeigu jis leidžia konstatuoti pasirinkimo galimybės buvimą, nėra lemiamas vertinant veiksnius, turėjusius įtakos autoriaus pasirinkimui. Atliekant tokį vertinimą taip pat neturi reikšmės įtariamo pažeidėjo noras (šiuo klausimu žr. 2020 m. birželio 11 d. Sprendimo *Brompton Bicycle*, C-833/18, EU:C:2020:461, 35 punktą).

90 Trečia, dėl ginčo dalyku esantiems abiem objektams bendro įkvėpimo šaltinio buvimo generalinis advokatas savo išvados 71 punkte nurodė, kad, viena vertus, jei abu nagrinėjami objektai sukurti pasisėmus įkvėpimo iš to paties ankstesnio kūrinio ar dizaino, antriniame kūrinyje originalūs yra tik „nauji“ kūrybiniai elementai ir tik šių naujų elementų atkartojimas gali reikšti autoriaus teisių pažeidimą. Kita vertus, vien tai, kad laikomasi tos pačios tendencijos ar to paties meninio judėjimo kaip ir ankstesnio kūrinio autorius, nereiškia tokio pažeidimo, jei nėra perimami konkrečiai identifikuojami kūrybiniai šio ankstesnio kūrinio elementai.

91 Galiausiai, kiek tai susiję su panašios savarankiškos kūrybos buvimu, jei taikomosios dailės objektų atveju kūrybines galimybes riboja techninės priežastys, tokios situacijos galimybės negalima visiškai eliminuoti ir, ją įrodžius, ji nelaikytina autorių teisių pažeidimu. Kad pripažintų galimą autorių teisių pažeidimą, klausimą sprendžiantis teismas turi įvertinti tokios panašios savarankiškos kūrybos buvimo realumą, atsižvelgdamas į visas reikšmingas nagrinėjamo atvejo aplinkybes, buvusias kuriant vertinamus objektus, nepaisant išorės veiksnių ir veiksnių, susiklosčiusių juos jau sukūrus. Vien tokios situacijos atsiradimo galimybė negali pateisinti atsisakymo suteikti apsaugą pagal autorių teisę.

92 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į trečiąjį ir ketvirtąjį klausimus byloje C-580/23 reikia atsakyti: Direktyvos 2001/29 2 straipsnio a punktas, 3 straipsnio 1 dalis ir 4 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinami taip, kad, siekiant konstatuoti autorių teisių pažeidimą, reikia nustatyti, ar kūrybiniai saugomo kūrinio elementai buvo atpažįstamai atkartoti teises tariamai pažeidžiančiame objekte. Dviejų objektų, dėl kurių kilo ginčas, sukuriamas vienodas bendras vizualus įspūdis ir atitinkamo kūrinio originalumo laipsnis neturi reikšmės. Panašios kūrybos tikimybė negali pateisinti atsisakymo suteikti apsaugą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

93 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismų nagrinėjamose bylose, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šie teismai. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo

turi būti aiškinama taip:

tarp apsaugos pagal dizaino teisę ir apsaugos pagal autorių teisę nėra tokio taisyklės ir išimties santykio, kad, vertinant taikomosios dailės objektų originalumą, turi būti keliami didesni reikalavimai, nei numatyti kitų rūšių kūriniams.

2. Direktyvos 2001/29 2 straipsnio a punktas, 3 straipsnio 1 dalis ir 4 straipsnio 1 dalis

turi būti aiškinami taip:

kūriniu, kaip jis suprantamas pagal šias nuostatas, laikytinas objektas, atspindintis jo autoriaus asmenybę ir išreiškiantis laisvą ir kūrybišką jo pasirinkimą. Nėra laisvas ir

kūrybiškas ne tik pasirinkimas, nulemtas įvairių apribojimų, be kita ko, techninių, varžiusių autorių kuriant atitinkamą objektą, bet ir pasirinkimas, kuris, nors ir laisvas, nepalieka autoriaus asmenybės įspaudo, suteikiančio šiam objektui unikalumą. Vertinant objekto, kuriam prašoma apsaugos, originalumą, prireikus gali būti atsižvelgiama į tokias aplinkybes, kaip autoriaus ketinimai vykstant kūrybiniam procesui, autoriaus įkvėpimo šaltiniai ir žinomų formų naudojimas, panašios savarankiškos kūrybos tikimybė arba objekto pripažinimas specialistų aplinkoje, tačiau jos bet kuriuo atveju nėra būtinos ar lemiamos originalumui patvirtinti.

3. Direktyvos 2001/29 2 straipsnio a punktas, 3 straipsnio 1 dalis ir 4 straipsnio 1 dalis

turi būti aiškinami taip:

siekiant konstatuoti autorių teisių pažeidimą, reikia nustatyti, ar kūrybiniai saugomo kūrinio elementai buvo atpažįstamai atkartoti teises tariamai pažeidžiančiame objekte. Dviejų objektų, dėl kurių kilo ginčas, sukuriamas vienodas bendras vizualus įspūdis ir atitinkamo kūrinio originalumo laipsnis neturi reikšmės. Panašios kūrybos tikimybė negali pateisinti atsisakymo suteikti apsaugą.

Parašai.